

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

leiunium Quoad collationem

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Vnde lacti-
cinia edi
possunt, in
ieiuniis ex
voto extra
Quadrages-
simam.

fos loquendo de Regno Siciliae, quia in eo Religiosi non habent talem consuetudinem, & non tenentur consuetudinebus saecularium. Et ita tenet, Sanchez in opusculo ubi sup. dub. 21. num. 2. quod si in Hispania adesset consuetudo abstinenti ad lacticiis, adhuc Patres Societatis edere possent. Et addit cum Paludano in 4. dist. 15. quae. 4. art. 3. quod consuetudines laicorum non tenentur seruare Clerici. Sed in hoc ultimo dissentit Suarez de leg. lib. 7. cap. 17. num. 12. part. 5. tract. 24. res. 13. & in nostra Sicilia consuetudo abstinenti ad lacticiis in Vigilis, & quatuor anni temporibus videtur grauis, & recepta sub mortali apud Regulares. Vide praeterea infra V. V. sus. n. 7. †

57 Sed an lacticina edi possint in ieiuniis voti, Pœnitentiae, & Iubilaei? Respondet quoad ieiunia ex voto extra Quadragesimam cum Porcellio ad. ad dub. Reg. V. Ieiun. n. 7. affirmatiue, quia hæc solum prohibentur in Quadragesima part. 1. tract. 9. res. 5. Et si quis vult ieiunare in Quadragesima, dubitat tamen, an voluerit ad lacticiis abstinere, comedens lacticiis non fit reus voti, quia quis peccet contra præceptum Ecclesiae.

Ex pœni-
tentiæ lu-
bilæi.

Ita Sanchez sum. tom. 1. lib. 4. cap. 11. num. 53. ibid. §. itaque. Et si aliunde non esset obligatus ieiunare, posset edere lacticiis sine villo peccato. Ita Salas in 2. 2. tom. 2. tract. 8. disp. vii. sect. 25. num. 250. contra Turrian opusculo. 10. disp. 1. dub. 2. part. 4. tract. 3. res. 20. Quoad ieiunia ex pœnitentiæ affirmatiue respondent etiam Palud. ubi sup. art. 4. concl. 2. & alij, part. 7. tract. 9. res. 6. Et quoad ieiunia Iubilæi extra Quadragesimam, Henriques lib. 7. cap. 0. num. 4. & c. 13. num. 13. quia adducit declarationem Pij V. Greg. XIII. XIV. & Sixti V. in suis Iubilæis ibid. & P. Tertia, in addit. res. 10. Vnde in omnibus ieiuniis extra Quadragesimam lacticiis non prohibentur part. 1. tract. 9. res. 4. 1. & part. 3. tract. 6. res. 80. 5. Notandum 2. An verò edi possint in collatione eorum ieiuniorum, in quibus permittuntur, dicemus infra

num. 62.

I E I V N I V M,

Quoad collationem.

58 † **C**ollatio serotina in die ieiunij non licet de iure, sed introducta est ex iam legitime præscripta consuetudine. Vnde, & quantitas eius, & qualitas à consuetudine communium doctorum, & timoratorum præcipue peragenda est † Et quidem.

59 Quod attinet ad quantitatem, sunt quinque opiniones. Prima Grassij part. 1. lib. 1. c. 34. num. 29. quæ permittit tres vncias. Secunda Homoboni. part. 1. tract. 5. c. 20. quæ permittit quatuor. Tertia Villalobos tom. 1. tr. 23. dub. 7. num. 4. quæ sex. Quarta Fagund. part. 4. lib. 1. c. 4. nu. 13. & 19. quæ vncias octo permittit, part. 9. tract. 6. res. 2. in fine Nota hic, vnde si excedat duas vncias, peccat tantum venialiter, ibid. res. 15. §. Se sic obiter, & totas in pane, vel in pane cocto cum aqua & oleo, dum non excedat 8. vncias ibi. res. 29. §. Quid ego sentiam, sic de aliis iusculis. Ultima tandem Filiuc. tom. 2. tract. 27. part. 2. c. 3. quæ 7. nu. 33. & aliorum, quæ illam extendit ad quartam partem cœnæ ordinariæ. Ex quibus opinionibus prima, & secunda sunt nimis rigidae: tertia, & maximè quarta, probabiliores. Quarta verò est nimis laxa (& idè in praxi nō admittenda, imò etiā Turrianus cons. Theol. cent. 3. dub. 27. appellat improbabilem & refert, à viris doctis Hispaniæ iudicari temerariā, nam quarta pars cœnæ ordinariæ est notabilis, vt videre est apud Hispanos, Gallos, Flandros, Germanos, part. 4. tr. 4. res. 117.) Quod verò dicunt, quartam partem in aliis non esse notabilem: in primis non est generaliter verū; nam labor sex horarum in die festo, quæ sunt pars quarta diei, est notabilis; & ita in aliis multis (deinde non est considerata quantitas collationis in ordine ad cœnam, sed secundum se; vnde quamuis quarta pars cœnæ respectu cœnæ

Collati or-
sum habuit
ex consue-
tudo.

Et fieri po-
est sex vel
octo vnci-
arum.

Et in om-
nibus extra
Quadrages-
simam.

non esset notabilis, est ramentum notabilis secundum se spectata, p. 4. tr. 4. res. 117.) Consuetudo verò, quæ afferitur, non videtur apud timoratos, p. 1. tr. 9. res. 2.

Maiores autem à Curialibus Romanis

60. Non est ramentum dampnanda consuetudo Curialium Romanorum facitium collationem grossam, nam hi videntur generaliter dispensari, dum Papa scienter tolerat, & Concionatores, & Confessarii non damnant. Quamvis, ut rectè observat Cenedo q. 9. can. quest. 4. n. 4. talis consuetudo ad alias Provincias transferri non debeat, part. 1. tr. 9. res. 35. in fine. Nisi quòd Sancius, disp. 25. nu. 9. notat vitis nobilioribus, tunc ratione consuetudinis, tum etiam, quia solent esse debilioris valetudinis, & assueti pluribus, & delicationibus epulis, licere sumere collationem aliquantò maiorem, quam plebeis *Ibid. res. 1. in fine.*

Et in Vigiliis

61. Observa etiam, in Vigiliis Nativitatis collationem sumi posse duplo maiorem solito. Ita Turrianus sum. part. 1. c. 256. dub. 38. concl. 3. part. 5. tr. 1. 1. res. 22. §. Notandum est. (Quamvis part. 1. tr. 9. res. 35. cit. vocaverit hanc sententiam solum probabilem.) Unde puto cum Fagnandez, sumi posse sexdecim unciam plus minusve, part. 1. tr. 6. res. 35. in fine. §. Quid ego? Imò Sanchez in opusculo, dub. 26. num. 1. putat, sumi posse triplo maiorem solita, & testatur de usu timoratorum etiam Religiosorum; (quod Auctori negandum videbatur in res. 35. cit. §. Sed antea-
lis, &.) Et extendit hoc etiam ad casum, quod Vigilia Nativitatis occurreret in Sabbato Quatuor temporum, quia dignus trahit ad se minus dignum, & testatur de seculo virorum doctorum relate disputata. Ipsumque sequitur Sancius n. 10. quamvis reprober Boshius de libel. sec. 4. cas. 18. n. 216. part. 5. tr. 14. res. 12. §. Notandum. Adverte autem id procedere, dum modo collatio sumatur de nocte, p. 10. tr. 12. res. 44.

Sed non permittitur fieri in piscibus.

62. Quoad qualitatem ciborum, falsa & improbabilis est opinio Bonacinae de leg. disp. ult. punct. 3. quest. 1. n. 3. quòd in collatione non veniat consideranda; nam consuetudo, quæ collationem introduxit, non minus qualitatem, quam

quantitatem eius præscripsit, par. 1. tr. 9. res. 1. §. Ex his Et Turrianus cent. 2. dub. 94. Ovis, dicit esse doctrinam scandalosam, tementem Lacticiariam, & bonis moribus contrariam, niis. afferere, quod pro collatione edere liceat duo ova, par. 4. tract. 4. res. 117. initio. Tenetur ergo ieiunans sub mortali abstinere in collatione ab ovis, piscibus, lacticiis, leguminibus coctis, & Sed ieiunans aliis cibis substantialibus, & refectiunculam sumere in bellariis (sic appellatur fructus, dulciaria, & alia, quæ ante noonam ad excitandum appetitum, vel post ad sigillandum cibum apponuntur in mensa) & pane, res. 1. cit. §. Sed cum, & part. 10. tr. 16. res. 17. Tenet quòd Turrianus in sum. part. 1. c. 156. dub. 37. concl. 2. edi posse vna cum pane aliquid casei, vel lactis & Boshius ubi supr. num. 128. sumi posse in seculum ex aqua seu vino pane, & herbis, aut leguminibus sale, & oleo conditum in debita quantitate; quia nigrum hæc seorsim, & cruda non prohibetur, & panis aqua coctus parum immutatur, & idem de pane cocto cum amygdalis docuit Azorius part. 1. lib. 7. cap. 9. quest. 8. (Sed contra Boshium tenent Villalobos & alii communiter, quia legumina sunt oppidò nutritiva, & non computantur inter bellaria, nec sunt adhuc per consuetudinem introducta, par. 5. tract. 14. res. 14.) & contra Turrianum, & Azorium tenet Sanchez in opusculo, tom. 1. lib. 5. cap. 1. dub. 25. num. 4. docens, collationem fieri non posse cum caseo, lacte, vel cremore amygdalino. Et revera, si Turrianus non admittit pane cocto pisciculos, qua ratione admittit caseum cum amygdalis. Nisi dictum caseum referri inter bellaria, ex quo cum Turriano videtur tenere Boshius num. 132. quamvis subdat, rursus esse abstinere, p. 5. tr. 14. res. 12. & p. 8. tr. 6. res. 8.

63. Hora collationis communiter est Hora colesero, sed non pertinet ad substantiam: & qui mane illam sumeret, & serò cœnaret, peccaret solù venialiter, & ex iusta sententia causa, ut propter concionandum, legè dum, &c. nullo modo. Ita Naldus v. is. Variari so-
lutioni iure procedit in eo, qui de loco li.
non

Et cum causa sine veniali.

non ieiunii ad locum ieiunii profecturus ientaculum sumeret, & vt docet Sanchez disp. 54. num. 28. ibid. ref. 3. vel idem faceret transiturus de loco ieiunii ad locum non ieiunii, quod licitum esset etiam ad vitandum ieiunium. Ibid. ref. 19. Hic tamen ante discessum non posset edere carnes. Ibid. ref. 8.

Duplex de his Nativitatis Domini, vigilia Nativitatis, & excedere medietatem collationis ieiunii ordinarii, scilicet vniclarum 16. etiam si festum veniat in feria secunda, & ieiunium in Sabbato, Diana, & alii par. 9. tr. 6. ref. 17.

64 Collationem serotinam in Vigilia Nativitatis Domini posse fieri in mane secundum consuetudinem patrie, & excedere medietatem collationis ieiunii ordinarii, scilicet vniclarum 16. etiam si festum veniat in feria secunda, & ieiunium in Sabbato, Diana, & alii par. 9. tr. 6. ref. 17.

IGNORANTIA.

Ignorantia.

Dicenda aliqua sunt de ignorantia: quia minus est voluntarium, vt prope quod procedere dicitur a principio cognoscituro. Est ergo duplex in primis ignorantia iuris, & facti. Exemplum illius, si quis comedit carnes in die Veneris, nesciens id esse prohibitum ab Ecclesia. Exemplum huius, si quis id faciat, sciens quidem prohiberi, sed ignorans esse diem Veneris. Quia vero iura trahere solent secum ponant adnexam, ignorantia iuris subdistingui potest in ignorantiam precepti, & poenae impositae tali precepto.

Et illa aut precepti, aut poena adnexa.

Et aut iuris divini, aut humani. Generalis, aut particularis.

Hac aut facti mali intrinseci, aut quia prohibiti.

Vtraque vero aut vincibilis, aut non.

4. Rursus, ignorantia iuris alia est iuris divini, alia humani, & haec alia iuris communis lati in Conciliis generalibus, aut Bullis Pontificiis, aut particularis alicuius diocesis. Ignorantia autem facti aut est de facto alias illicito, etiam praecisa lege positiva, aut de facto illicito, solum quia prohibitum, v. gr. percussio Clerici est de se mala, etiam si praescindamus a can. si quis suadente, audire vero leges extra claustra monachis ideo malum est, quia iis prohibetur in cap. magnopere, ne Clerici, vel monachi.

3. Veraque autem ignorantia iuris, & facti est iterum duplex: invincibilis, & inculpabilis, & vincibilis ac culpabi-

lis. Illa est, quando quis nescit, quare scire non debet, aut non potest. Haec vero secundum Valentiam tom. 2. disp. 6. quae 6. p. 1. quod quis ignorat quare scire debet, & potest, v. gr. tenentur homines scire, delectationem morosam esse peccatum, & quando occurrit, adverte re. Qui ergo in illam consentit, quavis ignorans aut non advertens eius malitiam, peccare, & ignorare vincibiliter, & culpabiliter. Quae sententia est probabilis, quidquid dicat Salas in tr. tract. 13. disp. 8. sec. ult. n. 87. Sed probabilior & communior sententia Sanchez in sum. tom. 1. lib. 1. c. 16. num. 21. ad ignorantiam vincibilem, & peccaminosam praeter obligationem advertendi requirit ante confessum expressam aliquam cogitationem & considerationem actualem malitiae, aut periculi, vel saltem expressam aliquam dubitationem, vel scrupulum: nam si de malitia operis nulla suspicio vel scrupulus in mentem veniat opus in quantum malum non erit voluntarium cum nulla ratione fieri possit, vt voluntas velit malum, quod intellectus non praecognoverit. par. 4. tr. 4. ref. 36.

4. Et haec quidem ignorantia vincibiliter duplex est: vna affectata quando quis cognoscit debere aliquid scire, & ex indolentia vult ignorare: altera crassa, & supina, quando quis non ex proposito, sed ex quadam negligentia ignorat quare scire potest, & debet par. 4. ref. cit. §. Suppono igitur. & Sanchez de ma. aut crassa tr. 10. 31. 9. disp. 32. num. 31. requirit laesam culpam, ita ut ignorans aut nullam, aut valde modicam diligentiam adhibuerit par. 3. tract. 5. ref. 13. Potest etiam assignari tertia species ignorantiae vincibilis, quae sit minus culpabilis quam praedicta, sit tamen mortifera, vt tenet Barbosa in collect. tom. 3. lib. 1. tit. 2. cap. 2. n. 7. contra Suarez. apud ipsum. Denique, tra. 7. omnis haec ignorantia aut est de rebus, quae per se sciri praecipuntur quales sunt articuli fidei, praeccepta Decalogi, & Beatae, & alia pertinentia ad statum particularem vniuscuiusque, aut de rebus, quae sciri debent solum ex suppositione, quod quis circa materiam alicuius virtutis.

Et vincibilibus aut affectata.

Aut non. Et omnis aut absolute ex suppositione sciendorum.